

Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 181 o soukromých agenturách práce, 1997

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se dne 3. června 1997 sešla na svém 85. zasedání;

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o agenturách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949;

vědoma si důležitosti pružnosti ve fungování trhů práce;

odvolávajíc se na to, že Mezinárodní konference práce na svém 81. zasedání v roce 1994 přijala stanovisko, že MOP by měla revidovat Úmluvu o agenturách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949;

berouc v úvahu velmi rozdílné prostředí, ve kterém soukromé agentury práce pracují ve srovnání s podmínkami, za nichž byla přijata shora uvedená úmluva;

uznávajíc roli, kterou soukromé agentury práce mohou sehrát na dobře fungujícím trhu práce;

připomínajíc potřebu chránit pracovníky před zneužíváním;

přiznávajíc potřebu zaručit právo na svobodu sdružování a podpořit kolektivní vyjednávání a sociální dialog, jakožto nutné složky dobře fungujícího systému pracovních vztahů;

poukazujíc na ustanovení Úmluvy o službách zaměstnanosti, 1948;

připomínajíc ustanovení Úmluvy o nucené práci, 1930, Úmluvy o svobodě sdružování a ochraně práva na organizování, 1948, Úmluvy o právu na organizování a kolektivní vyjednávání, 1949, Úmluvy o diskriminaci (zaměstnání a povolání), 1958, Úmluvy o politice zaměstnanosti, 1964, Úmluvy o minimálním věku, 1973, Úmluvy o podpoře zaměstnanosti a ochraně proti nezaměstnanosti, 1988, a ustanovení týkající se nábory a umístování v Úmluvě o migraci za zaměstnáním (revidovaná), 1949, a Úmluvě o migrujících pracovnících (doplňující ustanovení), 1975; a

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se revize Úmluvy o agenturách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949, což je čtvrtý bod pořadu jednání konference; a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;

přijímá dne 19. června 1997 následující Úmluvu, která bude nazývána jako Úmluva o soukromých agenturách práce, 1997:

Článek 1

1. Pro účely této Úmluvy, výraz "soukromá agentura práce" znamená jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobu, nezávislou na veřejných orgánech, která poskytuje jednu nebo více z následujících služeb trhu práce:

- a) služby pro sblížení nabídek a žádostí o zaměstnání, aniž by se soukromá agentura práce stala stranou pracovního poměru, který by z nich mohl vzniknout;

- b) služby spočívající v zaměstnávání pracovníků s cílem je dát k dispozici třetí straně, kterou může být fyzická nebo právnická osoba (která se dále bude nazývat "uživatelský podnik"), jež stanoví jejich úkoly a dohlíží nad jejich provedením;
- c) jiné služby vztahující se k hledání zaměstnání, stanovené kompetentním orgánem po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jako například poskytování informací, které nejsou určeny ke sblížení specifických nabídek a žádostí o zaměstnání.

2. Pro účely této Úmluvy výraz "pracovníci" zahrnuje žadatele (uchazeče) o zaměstnání.

3. Pro účely této Úmluvy výraz "zpracování osobních dat pracovníků" znamená sběr, uchování, kombinaci, sdělení nebo jakékoli jiné použití informací týkajících se určitého nebo identifikovatelného pracovníka.

Článek 2

1. Tato Úmluva se vztahuje na všechny soukromé agentury práce.

2. Tato Úmluva se vztahuje na všechny kategorie pracovníků a všechna odvětví ekonomické činnosti. Netýká se přijímání a umísťování námořníků.

3. Jedním z cílů této Úmluvy je povolit, v rámci daném jejími ustanoveními, činnost soukromých agentur práce, jakož i ochranu pracovníků používajících jejich služeb.

4. Členský stát může, po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi příslušných zaměstnavatelů a pracovníků:

- a) za určitých okolností zakázat činnost soukromých agentur práce ve vztahu k určitým kategoriím pracovníků nebo odvětvím ekonomické činnosti, pokud jde o poskytování jedné nebo více služeb uvedených v článku 1 odstavce 1;
- b) za určitých okolností vyloučit pracovníky v některých odvětvích ekonomické činnosti, nebo částí těchto odvětví, z rozsahu působnosti Úmluvy, nebo z některých jejích ustanovení, za předpokladu, že odpovídající ochrana příslušných pracovníků je zajištěna jinak.

5. Členský stát, který bude ratifikovat tuto Úmluvu, sdělí ve svých zprávách podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce všechny zákazy, případně vyloučení, které použije podle odstavce 4 výše, a uvede pro to důvody.

Článek 3

1. Právní postavení soukromých agentur práce bude stanoveno v souladu s národními právními předpisy a praxí a po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Podmínky, jimiž se řídí činnost soukromých agentur práce, stanoví člen systémem udělování licencí nebo povolení, s výjimkou případů, kdy jsou tyto podmínky řízeny nebo stanoveny příslušnými národními předpisy nebo praxí jinak.

Článek 4

Musí být přijata opatření, která zajistí, aby pracovníkům přijatým do zaměstnání v soukromých agenturách práce poskytujících služby podle článku 1 nebylo odepřeno právo na svobodu sdružování a právo kolektivně vyjednávat.

Článek 5

1. K prosazení rovnosti příležitostí a zacházení v přístupu k zaměstnání a k určitým povoláním bude členský stát dbát na to, aby soukromé agentury práce zacházely s

pracovníky bez diskriminace na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, náboženství, politických názorů, národnostního a sociálního původu nebo bez jakékoli jiné formy rozlišování pokryté národním zákonodárstvím a praxí, jako je například věk nebo zdravotní postižení.

2. Odstavec 1 tohoto článku nebude prováděn takovým způsobem, aby znemožnil soukromým agenturám práce poskytovat zvláštní služby nebo cílené programy zaměřené na pomoc znevýhodněným pracovníkům při jejich činnosti vyhledávání zaměstnání.

Článek 6

Zpracování osobních dat pracovníků soukromými agenturami práce bude:

- a) prováděno způsobem, který chrání tato data a zajistí respektování soukromí pracovníků v souladu s národními právními předpisy a praxí;
- b) omezeno na záležitosti týkající se kvalifikace a odborných zkušeností příslušných pracovníků a na další přímo relevantní informace.

Článek 7

1. Soukromé agentury práce nebudou pracovníkům účtovat přímo nebo nepřímo, zcela nebo zčásti, žádné poplatky nebo náklady.

2. V zájmu příslušných pracovníků a po konzultaci s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků může kompetentní orgán povolit výjimky z ustanovení odstavce 1 výše, pokud jde o některé kategorie pracovníků, jakož i určité typy služeb poskytovaných soukromými agenturami práce.

3. Členský stát, který povolil výjimky podle odstavce 2 výše, poskytne informace o takových výjimkách a udá důvody pro tyto výjimky ve svých zprávách podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce.

Článek 8

1. Po konzultaci s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků přijme členský stát všechna nutná a vhodná opatření v rámci své pravomoci a tam, kde je to vhodné, ve spolupráci s jinými členskými státy, aby poskytl migrujícím pracovníkům najatým nebo umístěným na jeho území soukromými agenturami práce dostatečnou ochranu před zneužitím a aby takovému zneužití zabránil. Tato opatření budou spočívat v zákonech nebo nařízeních, kterými se stanoví sankce, včetně zákazu činnosti těm soukromým agenturám práce, které provozují podvodnou činnost nebo se dopouští zneužívání.

2. V případech, kdy jsou pracovníci najímáni v jedné zemi na práci v jiné, zváží členské státy uzavření bilaterálních smluv, aby předešly zneužívání nebo podvodné činnosti při najímání, umístění a zaměstnávání.

Článek 9

Členský stát přijme opatření, aby zajistil, že soukromé agentury práce nebudou používat ani zprostředkovávat práci dětí.

Článek 10

Kompetentní orgán zajistí, aby existovaly dostatečné mechanismy a postupy zahrnující, pokud je to vhodné, nejrepresentativnější organizace zaměstnavatelů a pracovníků k prošetření stížností, údajného zneužívání nebo podvodné praxe soukromých agentur práce.

Článek 11

V souladu s národními právními předpisy a praxí přijme členský stát potřebná opatření, aby zajistil odpovídající ochranu pracovníků zaměstnávaných soukromými agenturami práce způsobem uvedeným v článku 1 odstavci 1 (b) výše, pokud jde o:

- a) svobodu sdružování;
- b) kolektivní vyjednávání;
- c) minimální mzdy;
- d) pracovní dobu a jiné pracovní podmínky;
- e) dávky podle zákonných systémů sociálního zabezpečení;
- f) přístup k výcviku;
- g) ochranu zdraví a bezpečnost při práci;
- h) náhradu při pracovních úrazech nebo nemocích z povolání;
- i) náhradu v případě platební neschopnosti a ochranu nároků pracovníků;
- j) ochranu a dávky v mateřství a ochranu a dávky v rodičovství.

Článek 12

V souladu s národními právními předpisy a praxí členský stát určí a rozdělí příslušnou odpovědnost soukromých agentur práce poskytujících služby uvedené v odstavci 1(b) článku 1 a uživatelských podniků, pokud jde o:

- a) kolektivní vyjednávání;
- b) minimální mzdy;
- c) pracovní dobu a jiné pracovní podmínky;
- d) dávky podle zákonných systémů sociálního zabezpečení;
- e) přístup k výcviku;
- f) ochranu zdraví a bezpečnost při práci;
- g) náhradu při pracovních úrazech nebo nemocích z povolání;
- h) náhradu v případě platební neschopnosti a ochranu nároků pracovníků;
- i) ochranu a dávky v mateřství a ochranu a dávky v rodičovství.

Článek 13

1. V souladu s národními právními předpisy a praxí a po konzultaci s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků bude člen definovat, určovat a periodicky přezkoumávat podmínky na podporu spolupráce mezi veřejnými službami zaměstnanosti a soukromými agenturami práce.

2. Podmínky uvedené v odstavci 1 výše budou založeny na zásadě, že veřejné orgány si podrží konečnou pravomoc nad:

- a) formulováním politiky trhu práce;
- b) používáním a kontrolou veřejných prostředků určených pro provádění této politiky.

3. Soukromé agentury práce budou v časových úsecích stanovených kompetentním orgánem poskytovat tomuto orgánu informace, které si vyžádá, s náležitým ohledem na důvěrnou povahu těchto informací:

- a) aby umožnily kompetentnímu orgánu získat přehled o struktuře a činnosti soukromých agentur práce v souladu s národními podmínkami a praxí;
- b) pro účely statistiky.

4. Kompetentní orgán bude tyto informace shromažďovat a v pravidelných intervalech publikovat.

Článek 14

1. Ustanovení této Úmluvy budou provedena pomocí zákonů nebo nařízeních nebo jakýmkoli jiným způsobem v souladu s národní praxí, jako jsou například soudní rozhodnutí, výroky arbitráže nebo kolektivní smlouvy.

2. Dohled nad prováděním opatření přijatých k naplnění této Úmluvy bude zajištěn službami inspekce práce nebo jinými kompetentními veřejnými orgány.

3. Přiměřená nápravná opatření včetně sankcí, kde je to vhodné, budou stanovena a účinně aplikována v případech porušení této Úmluvy.

Článek 15

Tato Úmluva se nebude nijak dotýkat příznivějších ustanovení, která se provádějí podle jiných mezinárodních úmluv práce ve vztahu k pracovníkům najatým, umístěným nebo zaměstnávaným soukromými agenturami práce.

Článek 16

Tato Úmluva reviduje Úmluvu o agenturách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949, a Úmluvu o agenturách práce činných za úplatu, 1933.

Článek 17

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Článek 18

1. Tato Úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Tato Úmluva nabude účinnosti 12 měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát poté tato Úmluva nabude účinnosti 12 měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Článek 19

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto Úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato Úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto Úmluvu a který nepoužije práva vypovědět ji podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak je uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán Úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Článek 20

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Až bude generální ředitel oznamovat členům zapsání druhé ratifikace, upozorní členské státy organizace na datum, kdy tato Úmluva nabude účinnosti.

Článek 21

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Článek 22

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této Úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Článek 23

1. Přijme-li konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto Úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této Úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 19, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato Úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato Úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Článek 24

Anglické a francouzské znění této Úmluvy mají stejnou platnost.